

**Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły**

dysleksja

MATERIAŁ DIAGNOSTYCZNY Z GEOGRAFII

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera 17 stron (zadania 1 – 32). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu /pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z ołówka i gumki (wyłącznie do rysunków) oraz linijki, lupy i kalkulatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
50 punktów

**Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

Korzystając z barwnej mapy turystycznej Parku Narodowego „Bory Tucholskie” oraz Zaborskiego Parku Krajobrazowego wykonaj zadania od 1 do 10.

Zadanie 1. (2 pkt)

a) Podaj nazwy dwóch miejscowości objętych arkuszem mapy, na terenie których występuje punkt informacji turystycznej lub schronisko młodzieżowe.

1. 2.

b) Podaj nazwę miejscowości, która leży najbliżej południowo – zachodniej granicy Parku Narodowego „Bory Tucholskie”.

.....

Zadanie 2. (2 pkt)

Zapisz skalę liczbową mapy w postaci skali mianowanej.

Oblicz odległość rzeczywistą w linii prostej pomiędzy punktem A – skrzyżowanie drogi 22 z 212 oraz punktem B – most na rzece Brda w Męcikale.

Miejsce na obliczenia:

Skala mianowana:

Odległość rzeczywista:

Zadanie 3. (2 pkt)

Turysta wybrał się na wycieczkę rowerową. Trasę rozpoczął w miejscowości Charzykowy, przy szlaku rowerowym niebieskim (pole A3). Następnie rowerowym zielonym szlakiem Zaborskiego Parku Krajobrazowego podążał przez atrakcyjne tereny objęte prawną ochroną przyrody do leśniczówki Kokoszka nad rzeką Chocina .

Odszukaj i zapisz wysokość najwyższego punktu przy trasie rowerowej wycieczki oraz punktu wysokościowego przy głazie narzutowym nad Jeziorem Długie .Oblicz różnicę wysokości między tymi punktami.

Wysokość bezwzględna wzniesień:

.....

Miejsce na obliczenia:

Różnica wysokości:

Zadanie 4. (1 pkt)

Wymień trzy miejscowości turystyczne położone w całości na obszarze Zaborskiego Parku Krajobrazowego, które posiadają najlepiej rozwiniętą infrastrukturę turystyczną.

1. 2. 3.

Zadanie 5. (2 pkt)

Odszukaj na mapie i wpisz do tabeli nazwy charakteryzowanych miejscowości lub miejsc.

L.p.	Charakterystyka obiektu	Nazwa miejscowości lub miejsc
1.	Miejscowość przy drodze krajowej nr 236 z zabytkiem budownictwa regionalnego.	
2.	Rezerwat położony nad jeziorem o tej samej nazwie (przy zielonym szlaku rowerowym).	
3.	Leśniczówka położona pomiędzy Jeziorem Ostrowie a Jeziorem Długie przy granicy PN „Bory Tucholskie”.	
4.	Niewielka miejscowość nad rzeką Brdą z młynem wodnym i tamą udostępnioną jako atrakcja turystyczna.	

Zadanie 6. (1 pkt)

Zaborski Park Krajobrazowy jest terenem o urozmaiconej rzeźbie polodowcowej z dominacją rynnowych jezior polodowcowych.

Na podstawie mapy wypisz trzy jeziora, przez które przebiega szlak kajakowy.

1. Jezioro
2. Jezioro
3. Jezioro

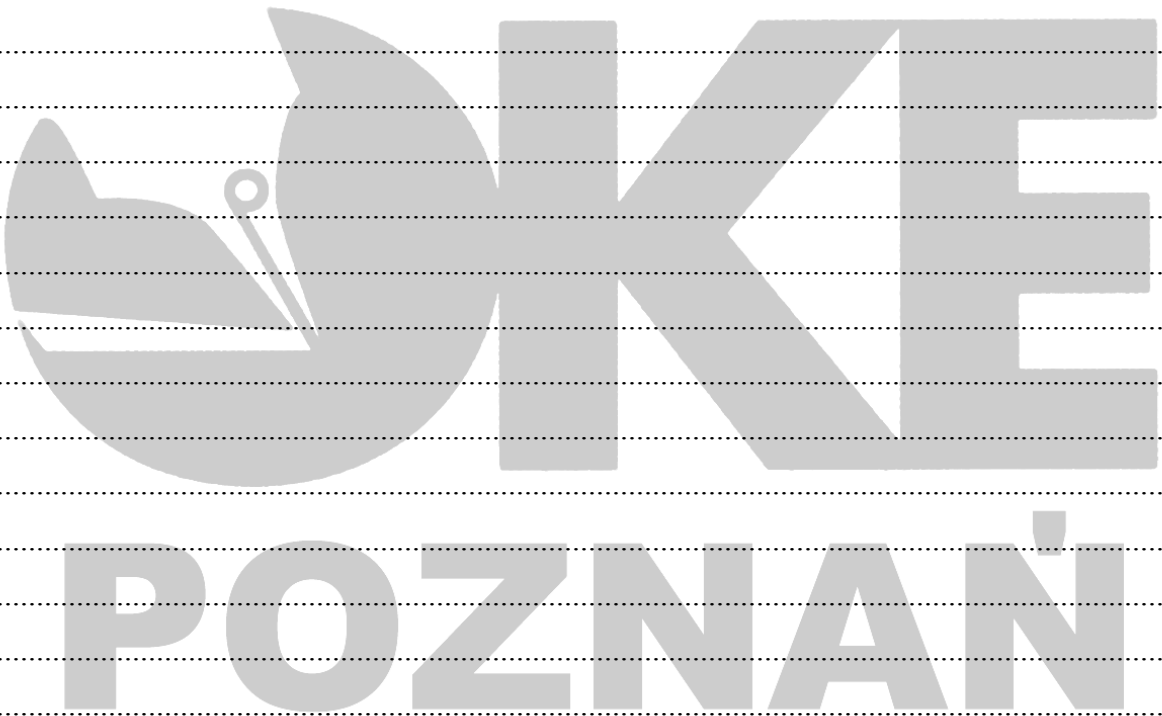
Zadanie 7. (1 pkt)

Wymień dwa zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, na terenach objętych prawną ochroną przyrody, spowodowane działalnością człowieka.

1.
-
2.
-

Zadanie 8. (3 pkt)

Opisz trasę pieszej wycieczki szlakiem czerwonym z miejscowości Chojnice (punkt A) do miejscowości Męcikał (punkt B). W opisie uwzględnij: nazwy mijanych miejscowości, rodzaje dróg, kolory przecinanych szlaków, kierunki marszu, turystyczne atrakcje przyrodnicze i antropogeniczne.

Zadanie 9. (1 pkt)

Na podstawie analizy załączonej mapy wykreśl błędne stwierdzenia.

Najwięcej ośrodków wypoczynkowych terenu Zaborskiego Parku Krajobrazowego występuje na **prawych/lewych** brzegach jezior. Linia brzegowa ukazanych na mapie jezior jest urozmaicona, o czym świadczą **liczne/ nieliczne** półwyspy, cyple oraz zatoki. W obrębie Parku Narodowego Bory Tucholskie można spotkać osobliwości przyrodnicze m.in. Krzyż Napoleoński, który jest **głazem narzutowym/drzewem pomnikowym**. Nad Brdą przy wsi Myłof widać charakterystyczny obiekt **antropogeniczny/przyrodniczy**.

Zadanie 10. (2 pkt)

Przeczytaj tekst:

Teren Zaborskiego Parku Krajobrazowego był ukształtowany w okresie ostatniego zlodowacenia. Intensywne topnienie lądolodu i związane z tym zmiany jego położenia stały się przyczyną powstania różnych form ukształtowania terenu, różnicując go pod względem krajobrazowym. Zanikający lądolód pozostawił wysoczyzny i wzgórza czołowo-morenowe nad Jeziorem Charzykowskim, zbudowane z glin i piasków, a jego wody roztopowe uformowały rozległe obszary żwirowo-piaszczyste, zwane sandrami.

Źródło: Zaborski Park Krajobrazowy, EKO-KAPIO, Gdańsk 2003.

Na podstawie mapy oraz powyższego tekstu wymień dwie formy polodowcowe znajdujące się w polu A3 badanego terenu wraz z ich nazwą własną.

RODZAJ FORMY	NAZWA WŁASNA

Zadanie 11. (2 pkt)

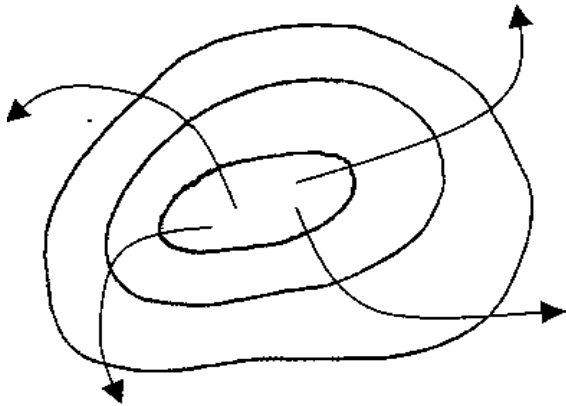
Oznacz literą **P** – zdania prawdziwe, literą **F** – zdania fałszywe.

- A. stale utrzymująca się pokrywa lodowa na Antarktydzie przyczynia się do obniżenia temperatury wewnątrz kontynentu.
- B. fen to ciepły, suchy i porywisty wiatr opadający z wierzchołków pasma górskiego ku dolinom.
- C. podczas pochmurnych nocy temperatura powietrza obniża się bardziej niż podczas nocy bezchmurnych.
- D. temperatura powietrza na powierzchniach zalesionych jest niższa niż na powierzchniach pozbawionych lasów.

Zadanie 12. (2 pkt)

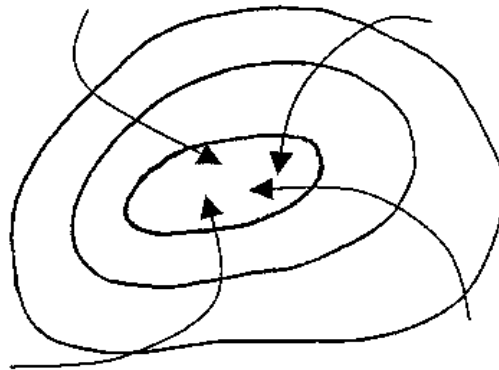
Nazwij układy baryczne przedstawione na rysunku nr 1 i nr 2 oraz podaj, na których z półkul Ziemi one występują.

Rys. 1

układ baryczny
półkula

Rys. 2

układ baryczny
półkula

Zadanie 13. (2 pkt)

W tabeli przedstawiono dane klimatyczne dla stacji klimatycznej Bagdad ($33^{\circ}21'N$, $44^{\circ}26'E$) leżącej na wysokości 60 m n.p.m.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
T [$^{\circ}C$]	9,3	11,6	15,1	20,0	26,0	30,7	33,4	33,6	30,0	24,6	16,4	11,4	x
O [mm]	33	53	40	22	6	0	0	2	0	1	26	44	227

Źródło: *Tablice geograficzne*, Warszawa 2001.

Na podstawie danych w tabeli oblicz:

- średnią roczną temperaturę powietrza,
- roczną amplitudę temperatur.

Miejsce na obliczenia:

Średnia roczna temperatura powietrza:

Roczna amplituda temperatur:

Zadanie 14. (2 pkt)

Przyporządkuj podanym nazwom typów genetycznych gleb właściwe im charakterystyki, wpisując do tabelki odpowiednie numery (1 – 5).

Typy genetyczne gleb	Charakterystyka
A. gleby bielice	
B. czarnoziemy	
C. czarne ziemie	
D. czarne gleby tropikalne	

Charakterystyka wybranych gleb:

1. mają duży poziom próchnicy, występują na obszarach stepowych w klimacie umiarkowanym, ciepłym i kontynentalnym
2. występują na obszarach suchych sawann w klimacie podrównikowym okresowo wilgotnym na podłożu skał magmowych
3. odznaczają się niewielką warstwą próchniczą na osadach polodowcowych, przy udziale drzew iglastych w klimacie umiarkowanym chłodnym i wilgotnym
4. tworzą się najczęściej w deltach rzek i korytach rzecznych w wyniku wytrącania substancji mineralnych i organicznych wód wylewających z rzek
5. powstają najczęściej pod roślinnością łąkową lub darniowo-leśną, mają grubą warstwę próchnicy, są glebami śródstrefowymi

Zadanie 15. (2 pkt)

W każdym wierszu podkreśl element, który nie spełnia kryterium przyporządkowania.

- A. wapień, gips, kreda, węgiel kamienny
- B. anhydryt, sól kamienna, gnejs, gips
- C. marmur, granit, gnejs, łupek krystaliczny
- D. granit, sjenit, bazalt, dolomit

Zadanie 16. (1 pkt)

Przyporządkuj wybranym jednostkom tektonicznym Europy krainy geograficzne Polski, które leżą w zasięgu ich występowania.

Krainy geograficzne: Tatry, Góry Świętokrzyskie, Nizina Podlaska, Pojezierze Mazurskie, Sudety, Bieszczady.

Jednostki tektoniczne Europy	Krainy geograficzne Polski
Platforma prekambryjska	
Górotwory paleozoiczne	
Obszary fałdowań alpejskich	

Zadanie 17. (2 pkt)

Na zdjęciu przedstawiono formy krasu podziemnego.

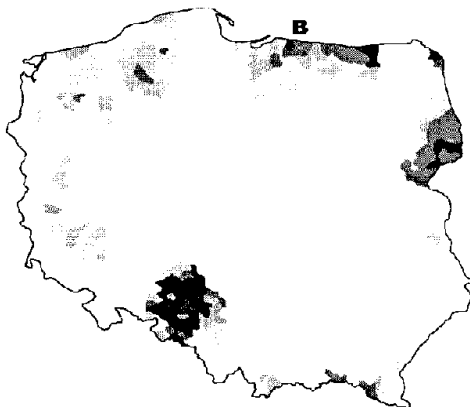
Źródło: Sala Palacowa – Jaskinia Niedźwiedzia [fot. N. Mocek]

Wypisz cztery charakterystyczne formy krasu podziemnego uwidocznione na fotografii.

1.
2.
3.
4.

Zadanie 18. (2 pkt)

Na mapie przedstawiono skupiska występowania mniejszości narodowych w Polsce.

Źródło: Internet /www.socrates-migrants.uj.edu.pl/

- a) Wpisz na mapie literą A obszar o dominacji mniejszości niemieckiej.
b) Spośród podanych mniejszości wskaż tę, która dominuje na obszarze oznaczonym literą B.

1. litewska
2. tatarska
3. ukraińska
4. białoruska

Zadanie 19. (1 pkt)

Przyporządkuj określonej formie chowu zwierząt (1-2) odpowiadający im zespół cech wybrany spośród podanych poniżej (A-C).

Typy chowu zwierząt:

1. ekstensywny chów zwierząt
2. intensywny chów zwierząt

Cechy:

- A. bazuje na użytkowaniu wyłącznie naturalnej roślinności trawiastej; w przeszłości wędrowki ze stadami w poszukiwaniu pastwisk spowodowały oddzielenie uprawy roślin od chowu zwierząt
- B. występuje przede wszystkim w krajach zacofanych gospodarczo, gdzie wzrost produkcji osiąga się przez wzrost pogłowia

C. dominuje w krajach rozwiniętych gospodarczo, polega na stosowaniu nowoczesnych metod hodowli, jest ściśle ukierunkowany na produkcję rynkową

1 - 2 -

Zadanie 20. (2 pkt)

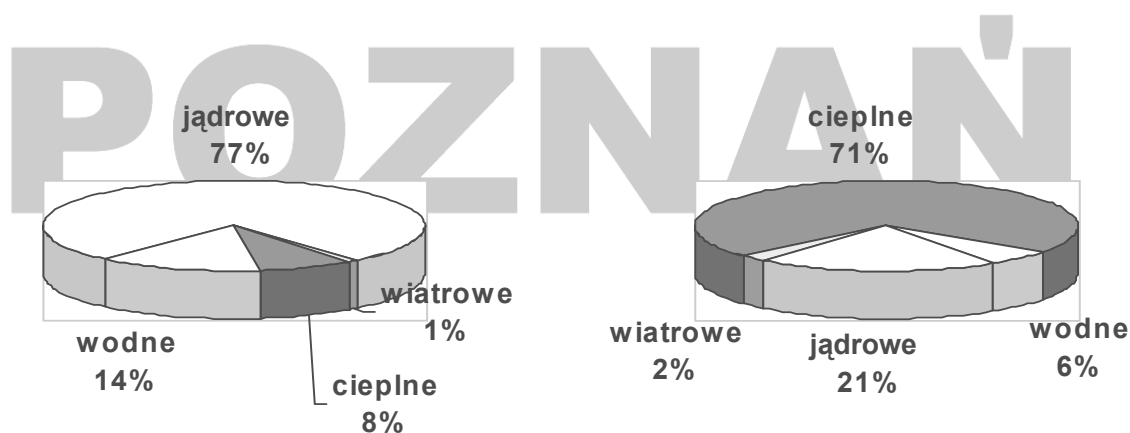
Rolnictwo ekologiczne zdobywa systematycznie coraz więcej zwolenników.

Na podstawie własnej wiedzy sformułuj trzy cechy rolnictwa ekologicznego.

- A.
.....
.....
- B.
.....
.....
- C.
.....
.....

Zadanie 21. (1 pkt)

Na wykresach przedstawiono zróżnicowanie struktury produkcji energii elektrycznej we Francji i Stanach Zjednoczonych.

Źródło: Rocznik statystyczny GUS, Warszawa 2005.

Francja

Stany Zjednoczone

Podaj przyczynę zróżnicowania struktury produkcji energii elektrycznej w tych krajach.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (2 pkt)

Wymień dwie zalety i dwie wady wynikające ze stosowania energii alternatywnej.

Zalety:

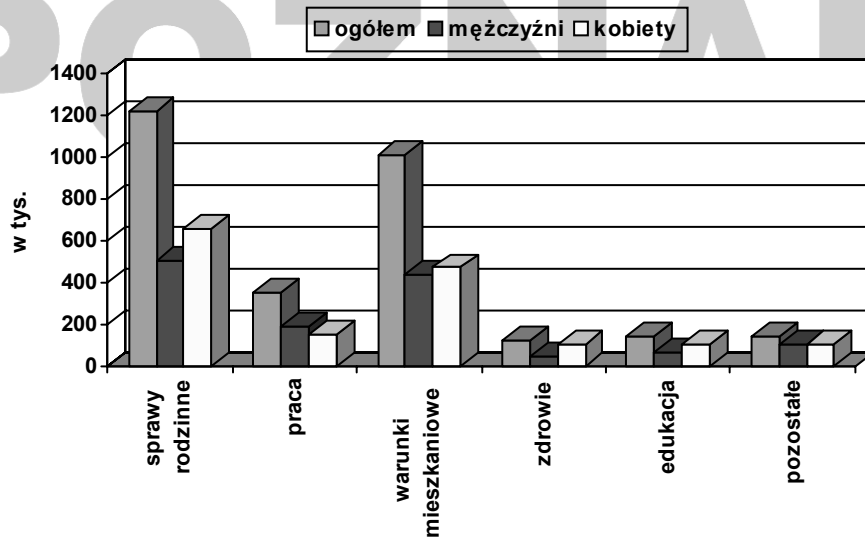
1.
2.

Wady:

1.
2.

Zadanie 23. (1 pkt)

Diagram przedstawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce w latach 1989 – 2005. Na podstawie wykresu i własnej wiedzy sformułuj przykład problemu społecznego związanego z migracją wewnętrzną ludności Polski wg płci w latach 1989 - 2005.

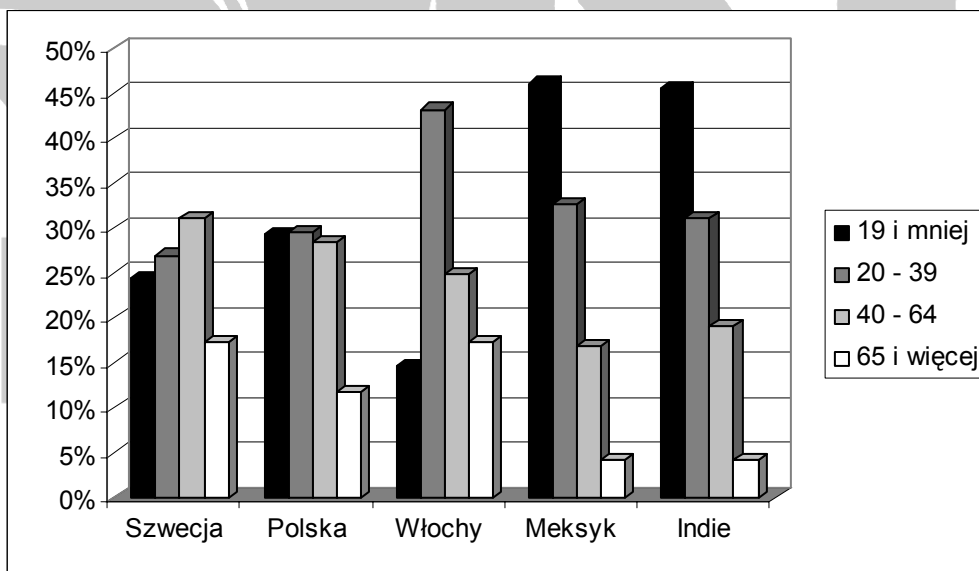
Zadanie 24. (1 pkt)

Korzystając z wykresu w zadaniu 23, podaj dwie różnice dotyczące przyczyn migracji kobiet i mężczyzn.

1.
2.

Zadanie 25. (2 pkt)

Na diagramie przedstawiono procentowy udział ludności w różnych przedziałach wiekowych dla wybranych krajów.

Źródło: Świat w liczbach 2002/2003, WSiP, Warszawa.

- a) Podaj nazwę państwa, w którym udział ludności w wieku produkcyjnym wynosi ponad 60%.....

b) Wyjaśnij, podając dwie przyczyny, wysoki udział ludności powyżej 65 roku życia w państwach europejskich.

1.
.....
2.
.....

Zadanie 26. (1 pkt)

Na podstawie danych z diagramu w zadaniu 25 wskaż związek, który zachodzi pomiędzy strukturą wieku ludności państwa, a poziomem rozwoju gospodarczego.

.....
.....
.....

Zadanie 27. (1 pkt)

Podkreśl wiersz, w którym wymieniono państwa należące do najbardziej uprzemysłowionych w tzw. „Grupie G – 7”.

- A. Francja, Japonia, Korea Północna, Niemcy, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Włochy
- B. Francja, Japonia, Kanada, Norwegia, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Włochy
- C. Francja, Japonia, Kanada, Niemcy, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Włochy
- D. Francja, Japonia, Kuwejt, Niemcy, RPA, Wielka Brytania, Włochy

Zadanie 28. (1 pkt)

Tekst dotyczy rozwoju przemysłu spożywczego w krajach rozwijających się.

Skreśl błędne stwierdzenia.

Przemysł spożywczy w krajach rozwijających się jest **słabo/dobrze** rozwinięty. Większość ludności w tych krajach mieszka w **mieście/na wsi** i samodzielnie przetwarza żywność, którą produkuje. Lokalizacje wielu zakładów przemysłu spożywczego w portach morskich tych państw są związane z zaangażowaniem **własnego/obcego** kapitału w przetwórstwo pozyskiwanych tam płodów rolnych. Przemysł spożywczy jest **materiałochłonny, wodochłonny** i **pracołłonny**, a więc **przyjazny/nieprzyjazny** wobec środowiska.

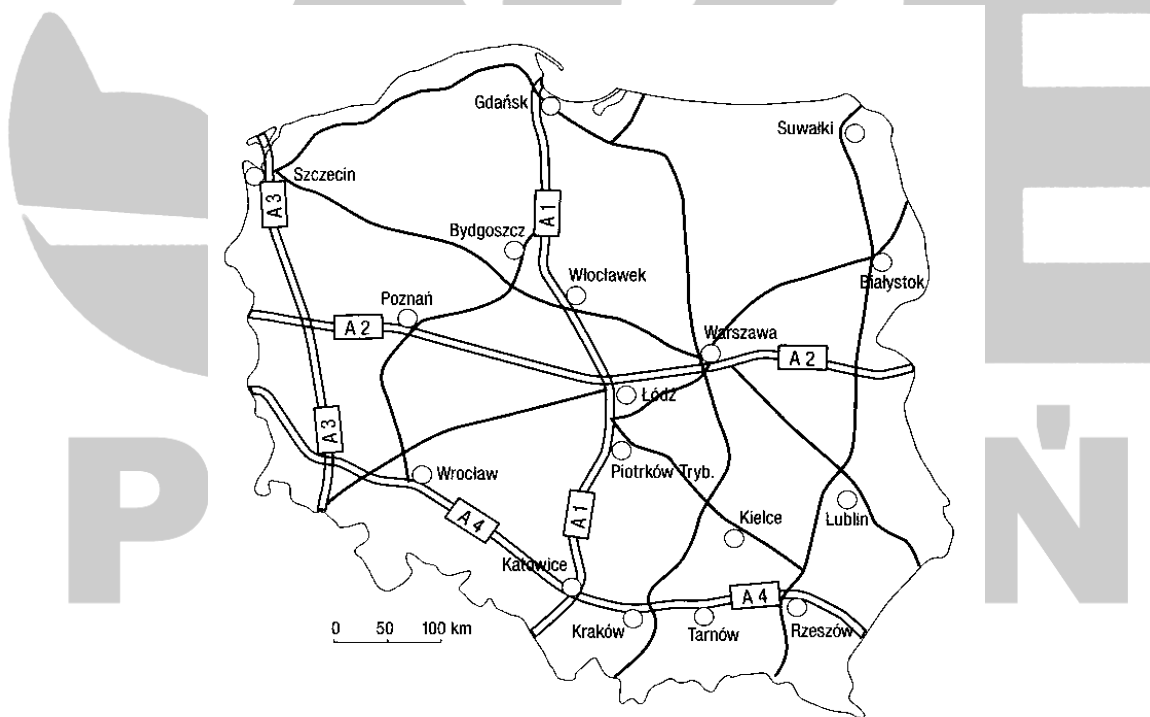
Zadanie 29. (1 pkt)

Podkreśl wspólną cechę miast: Bombaj, Sao Paulo, Kalkuta, Seul, Meksyk.

- A. liczba mieszkańców 3 – 5 mln
- B. lokalizacja nad wybrzeżem morskim
- C. gwałtowny rozwój ludnościowy miast
- D. położenie na tym samym kontynencie

Zadanie 30. (1 pkt)

Drogi ekspresowe i autostrady stanowią w naszym kraju zaledwie 0,8% wszystkich dróg, co stawia Polskę na jednym z ostatnich miejsc w Europie. Na mapie przedstawiono sytuację planowaną na połączenie tymi drogami największych aglomeracji do 2010 roku.

Źródło: Mapa dróg szybkiego ruchu i autostrad, Encyklopedia Polska 2000, PPWK, T. Kaczmarek, U. Kaczmarek, D. Sołowiej, D. Wrzesiński

Spośród podanych autostrad wybierz dwie, które są obecnie najbardziej zaawansowane w budowie i częściowo już eksploatowane. Odpowiedź wpisz poniżej.

1.
2.

Zadanie 31 (2 pkt)

Nazwij miejsce i podaj dwie przyczyny konfliktu zbrojnego w Afryce, który wystąpił w ostatnich latach XX lub na początku XXI wieku.

Miejsce konfliktu:.....

Przyczyny:

1.

.....

2.

.....

Zadanie 32. (1 pkt)

Współpraca i działania lokalne obszarów nadgranicznych państw sąsiadujących spowodowały utworzenie tzw. euroregionów.

Spośród podanych wartości wskaż tę, która pokazuje właściwą ilość euroregionów na terenach transgranicznych Polski.

A. 36

B. 26

C. 16

D. 6

BRUDNOPIS

